

Проект на План за възстановяване и устойчивост на Република България - октомври 2020 г.

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 30.10.2020 г. - 29.11.2020 г. Неактивна

Номер на консултация: #5513-K

Област на политика: Архив - Междусекторни политики

Тип консултация: ---

Вносител: Министерски съвет и неговата администрация

Тип носител: Национално

Механизмът за възстановяване и устойчивост е част от елемента „Следващо поколение ЕС“ (2021-2024 г.) от Плана за възстановяване на Европа. За целите на програмиране на средствата държавите членки изготвят Национални планове за възстановяване и устойчивост като приложение към своите Национални програми за реформи. Проектът на регламент за създаване на Механизма предвижда датата 30 април 2021 г. като краен срок за официално подаване на Националния план за възстановяване и устойчивост пред ЕК. Държавите членки могат да подадат проект на план след 15 октомври 2020 г. за предварителни консултации на текста с Комисията. Плановете се преразглеждат и адаптират, при необходимост, през 2022 г., така че да се вземе предвид окончателното разпределение на средствата за 2023 г. Основната цел на Плана за възстановяване и устойчивост е да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от COVID-19 пандемията. В преследването на тази цел са групирани набор от мерки и реформи, които да имат съществен принос към възстановяването на потенциала за растеж на икономиката и да го развият, като осигурят устойчивост на негативни външни въздействия. Това ще позволи в дългосрочен план постигането на стратегическата цел за конвергенция на икономиката и доходите до средноевропейските. Същевременно, Планът полага основите за зелена и цифрова трансформация на икономиката, в контекста на амбициозните цели на Зелената сделка. Тук можете да давате Ваши мнения, коментари и предложения по представения проект на национален план за възстановяване и устойчивост.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерски съвет и неговата администрация

Адрес: София, бул. "Княз Александър Дондуков " № 1

Електронна поща: gis@government.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Полезни връзки

Съвет за административната реформа - <https://www.strategy.bg/bg/advisory-boards/203/view>

Документи

Пакет основни документи:

[План за възстановяване и устойчивост на Република България - октомври 2020 г. - вер. 1.0 | 30.10.2020](#)

[Становище на Асоциация на индустриалния капитал в България \(получено по ел. поща на 6 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 06.11.2020](#)

[Становище на Институт за енергиен мениджмънт \(получено по ел. поща на 10 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 10.11.2020](#)

[Становище на Българска браншова камара-машиностроене \(получено по ел. поща на 13 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 13.11.2020](#)

[Становище на Българска национална асоциация "Активни потребители" \(получено по ел. поща на 15 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 16.11.2020](#)

[Становище на Агенция за регионално икономическо развитие - Стара Загора \(получено по ел. поща на 17 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 17.11.2020](#)

[Становище на Stop5G Bulgaria \(получено по ел. поща на 20 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 20.11.2020](#)

[Становище на Алианс за енергийна ефективност \(получено по ел. поща на 20 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 20.11.2020](#)

[Становище на Център за изследване на демокрацията \(получено по ел. поща на 23 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 24.11.2020](#)

[Становище на Национална енергийна камара \(получено по ел. поща на 24 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 25.11.2020](#)

[Становище на Лабораторията за научно-приложни изследвания към ВУЗФ - VUZF Lab \(получено по ел. поща на 25 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 25.11.2020](#)

[Становище на Българска ветроенергийна асоциация \(получено по ел. поща на 25 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 25.11.2020](#)

[Становище на Център за икономически стратегии и конкурентоспособност към Софийски университет \(получено по ел. поща на 25 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 25.11.2020](#)

[Становище на Българска асоциация за изолации в строителството \(получено по ел. поща на 25 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 25.11.2020](#)

[Становище на коалиция "За да остане природа в България" \(получено по ел. поща на 26 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 26.11.2020](#)

[Становище на Биологически факултет на Софийски университет "Св. Климент Охридски" \(получено по ел. поща на 26 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 26.11.2020](#)

[Становище на Коалиция за подобряване на жилищните условия в България "Достоен дом" \(получено по ел. поща на 26 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 26.11.2020](#)

[Становище на Съюз за стопанска инициатива \(получено по ел. поща на 27 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 27.11.2020](#)

[Становище на Националният център по безопасност на храни \(получено по ел. поща на 27 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 27.11.2020](#)

[Доклад от модерирание на консултация \(публикуван на 27 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 27.11.2020](#)

[Становище на Националния доверителен екофонд \(получено по ел. поща на 27 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 27.11.2020](#)

[Становище на Национален съюз на ТПК \(получено по ел. поща на 27 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 27.11.2020](#)

[Становище на Платформа Brown to Green \(получено по ел. поща на 28 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на Конфедерация на автобусните превозвачи \(получено по ел. поща на 28 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на Българска стартъп асоциация \(получено по ел. поща на 28 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на Сдружение с нестопанска цел "Таляна" - Варна \(получено по ел. поща на 28 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на Българска асоциация на консултантите по европейски програми \(получено по ел. поща на 29 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на Център за енергийна ефективност ЕнЕфект \(получено по ел. поща на 29 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на Администрация на президента \(получено по ел. поща на 29 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на ЦИЕЕЦ \(получено по ел. поща на 29 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на Българската асоциация на циментовата индустрия \(получено по ел. поща на 29 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на Институт за икономическа политика \(получено по ел. поща на 29 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на Асоциация на земеделските производители в България \(получено по ел. поща на 29 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на За Земята - Приятели на Земята България \(получено по ел. поща на 29 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на Илиян Пламенов \(получено по ел. поща на 30 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на "ЕВН България" ЕАД \(получено по ел. поща на 30 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на група граждански организации \(получено по ел. поща на 30 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на Агенция за регионално развитие с Бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия - Пловдив \(получено по ел. поща на 27 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Становище на СНЦ АГАРТА \(получено по ел. поща на 30 ноември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 30.11.2020](#)

[Актуализирано Становище на 11 граждански организации \(получено по ел. поща на 2 декември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 02.12.2020](#)

[Становище на "Овергаз Мрежи" АД \(получено по ел. поща на 2 декември 2020 г.\) - вер. 1.0 | 03.12.2020](#)

Автор: Ангел Буров (29.11.2020 21:24)

Съюз на урбанистите в България 11

???????? ?? ????????? - ?????????????????

???????? ??????????????????????: ?????????? ?? ?????????? ? ?????????? ?????????? ?????
????????????????? ?????? ?? ?????????????????? ?? ?????????????????? ?????? ?? ?????? ??
????????????????? ? ?????????????????? ?? ?????????????????? ??????. ?????????????????? ?????? ?
????????? ?????? ?????? ?? ?????????????????? ? ?????????? ?????????? ?? ?????????? (????????? ?
????????? ??????), ?? ? ??????, ??????????? ?????? ?? ?????????? ?????????? ? ?????????? ??
????? ?????? ?? ?????????? ?????? ?? ??????????. ?????????????? ?? ?????????????? ? ?????????
?? ?????? ? ?????????????????? ??????.

???? - ?????????????? ?? ?????????????????? ?????????????????? ?????????? ?? ??????????????????
?????.

????????????? ?????????? ? ?????????????? - ?????????????? ? ?????????????? ?? ?????????? ? ?????????
????????? ?????? ?? ?????? ? ?????? ?? ?????????????????? ??????. ?????????????????? ?? ?????? ??
????? ? ?????? ?? ?????????????????? ?????? ?? ?????? (?????. "?????????????" ?????????????? ??
????? ? ?????? ?????? ? ?????????? ? ?? ?????????????????? ?????? ?? ?????????
????????????????? ? ?????????????????? ?? ?????????? ?????? ?? ??????). ?????????????????? ? ?????????????
?? ??????????-????? ?????????????????? ?? ?????????????????? ?? ???, ?????????? ?
????????????????????? ?????? ?????????????????? ? ?????????????????????? ?????? ? ?? ?????????????????? ??
?????????, ?????????? ? ?. ??????. ?????????????????? ?? ?????????????????? ? ?????????????? ? ??
????????????????? ?? ?????????????????? ?????????????????? ?????????? ? ?????????????????? ?? ?????????
????????????????? ? ?????????????????? ?????????????, ?????????????? ??????????????????. ??????
?? ?????????????????? ?? ?????? ?????????????? ?????????????? ?? ?????????????, ?????????????? ?
?????????????????. ?????????????? ?? ?????????????????????-????????????????????? ?????????? ? ?????????????
?? ?????????? ?????????? ? ?????????????????????????????? ?????????? ?? ??-????????????????????? ?????? ??
????? ? ?????????????? ?? ??????????????????, ?????????? ? ?????????????????????? ??????????.

Автор: Ангел Буров (29.11.2020 21:23)

Съюз на урбанистите в България 10

????????? ?? ?????????? - ?????????? ??????????

????????? ??????????????????????: ?????????????? ? ?????????? ?????????? ??????????????????, ??????
????????? ???-????? ?????????? ? ?????? ?????????????? ?????? ?????????????????????? ?? "?????????????
?? ??????????", ?????????? ? ?????????????????? ? ?????????????????? ?????????? ? ?????????? ??????????

???? - ?????????????????? ?? ?????????????? ?? ?????????? ? ?????????? ?????????? ?????
????????????????? ? ??????, ?????? ?? ?????????????-????????????????????? ??????????????????

????????????? ?????????? ? ??????????????: ?????????? ? ?????????? ? ?????????????????? ??
?????????????????, ?????????????? ?? ??????, ?????? ? ?????????????????? ?? ?????????????????? ??????
?? ?????????? ?????? ?????????????????? ?????????????????? ? ?????????????????? ?????????? ??
????????????????? ?? ?????????????? ? ??????????????. ?????????????? ? ?????? ?? ??????????,
????????????? ?????????? ?? ?????????????????? ?????????????????? ?????????? ? ?????????????? ??
?????????????, ?????????????? ?????? ? ?????????? ?? ?????? ?? ?????????????? ? ??????????
?????????, ? ?????? ?????? ?????, ??????, ??????, ??????, ??????, ??????, ??????, ??????,
????????????????? ?????? ?????? ?? ?????? ? ?????????????????????? ?? ??????????-

???????????????? ??????????????

Автор: Ангел Буров (29.11.2020 21:23)

Съюз на урбанистите в България 9

????? 4: ?????????????? ??????????

????????? ?? ?????????? - ??????? ??????

????????? ??????????????????????: ?????????????????? ?????????????????? ?????????????????? ?
????????????????? ? ?????????????????????? ? ?????????????????? ?? ?????? ?????????????????? ?????????? ??
????????? ??????? ?????? ?????????????????? ? ?? ??????? ?? ?????????????????? ?? ???????.
????????????????? ?????? ?????????? ?? ??????? ? ?????????????????? ??????? “?? ?????” ? ????
“?????????????”, ?????? ?? ?????????????? ?????????????????? ?????????? ?? ?????????????? ?
????????????????? ?????????????????????? ? ?????? ?? ?????????? ??????? ?? ?????????, ?? ? ??
????????????????????????? ?? ?????????? ? ?????? ? ? ???????????????

????? - ?????????????? ??????? ?? ?????????????????? ??????? ? ??? ?????????????? ?? ??????????
????????????????? ????????

????????????? ?????????? ? ??????????????: ?????????? ?????????? ? ?????????????????????????????? ?
????????? ?????????????????????? ?????????????????? ???????, ?????? ?? ?????????, ? ??????????????
????????????????????? ? ?????????????? ??????? ?? ?????????????????????? ?????????????? ?
????????????????????? ?????????????? ?? ?????? ? ?????????? ?????????????????, ?????????????????? ?
????????????????????????? ??????????????????. ?????????????? ? ?????????????????? ?? ?????????? ?
?????????????????, ?????? ? ? ?????????????? ?? ?????????????????????????? ?????????? ? ?????????? ??
????????????????????? ?????????????? ?????? ? ?????????????????? ?????????????????? ???????.

Автор: Ангел Буров (29.11.2020 21:22)

Съюз на урбанистите в България 8

????????? ?? ?????????? - ??????? ??????????

????????? ??????????????????????: ?????????????????? ?? ?????????????????? ? ?????????????? ??
????????????? ?????? ??????????????, ? ?????? ? ?????? ?????????? ?????????? ? ?????????? ? ???.
????????????????? ?? ?????? ?????????? ?????????????????? ? ?????????????????????? ?????????? ?????????????? ?
????????? ?????? ?? ??????????, ???-????? ? ?????????? ?????????? ?????????????? ?????????? ?? ? ??????
??? ??????-????? ??????. ?????????????????? ?????????? ?? ?????????????????? ?? ?????? ?????????????? ?
????????????????????? ?????????????????? ?????????????????????? ?? ?????????????????????? ? ??????????????????????
????????, ?????? ?????? ?????????????????? ?? ?????????????? ?? ??????????. ?????????? ?????????????? ?
????????????????? ?????? ?????????? ?????????????? ?? ?????? ?????? ??????????????????. ?????? ? ?????????????
????????????????????? ?? ?????????????????? ?? ?????? ?????????????? ?? ?????????????????? ?? ?????????? ??-
?????? ?????????? ?? ?????? ? ?????????????????? ? ?????? ?????????? ??? ? ?????????, ??????
????????????????? ?????? ?????????????????? ?????????????? ? ?????????????????????? ??????????????

????? - ?????????????? ?? ?????????????????? ?????????????? ?? ??????? ?? ?????????????????? ???????
????????????? (?????) ? ?????????? ?? ?????? ?????????????????? ?????????????? (?????) ? ?????????????? ?
????????? ?????????? ?? ??-????? ?????????????????? ?? ?????????????????? ?????????????????????? ??????????????????
(????) ?????????????????? ? ?????????? ?? ?????????????????? ?? ?????????????????, ?????????? ? ?????????????????
?????????????

????????? ??????? ? ??????????: ?????? ? ?????????? ? ??????
????????????????? ? ?????????? ?????????????????, ????????????? ?????????? ?
????????????? ? ?????????? ?????????????, ????????? ? ????????? ?????????? ??????????
?? ? ??, ???. ??? ?????????????? ?????????? ????????? ? ?????????????????? ??????
???????? ? ?????????? ? ?????????? ? ?????????????? ?????, ????? ? ??????????
????????????????? ?????????????? ? ????????? ? ????????? ? ?????????? ? ????????? ? ??????
?? ?????, ?????, ?????, ????????? ?????, ????? ? ????? ?????????????????? ??????
????????? ? ?????????????? ? ?????????????? ??? ?????, ? ????? ? ? ?????????????? ?
????????????? ?????????, ???. ?????????????? ??? ? ? ?????????? ???, ? ? ??????????????
???????? ? ????????? ????????? (????????????? ? ?????????). ????? ? ????? ??????????????
????????? ? ????????? ???? ?????? ? ?????????????????? ? ?????????????? ? ??????????????
? ??????, ?????????????? ? ???-????? ? ???-????? ?????????? ????????? ? ?????? ??????

Автор: Ангел Буров (29.11.2020 21:20)

Съюз на урбанистите в България 7

????? 3: ?????????? ??????????

????????? ? ?????????? - ?????????????? ??????????????

????????? ??????????????????????: ?????????? ? ? ?????????????? ????????? ? ??????????
????????????? ? ? ?????????? ? ?????????????????? ??????????????. ?????? ?????????????? ?
????????????????? ? ?????????????????? ?????? ? ?????????? ????. ?????? ?????????????? ?
????? ?????????????? ? ?????????? ?????????????? ?????????? ? ?????? ?????????????? ??????
????????????????? ? ?????????????????? ? ????????? ?????????????? ?????????????? ???? ??????
? ??????????????. ?????????????? ????????? ? ????????? ? ?????????????? ?????? ? ?????? ??????
?? ??????????????, ?????? ???? ? ?????????? ??????????????. ?????????????? ? ????????? ?
????????????? ?????, ????????? ? ??????????, ?????????? ? ?????????? ???? ? ??????????????
?????????. ?????? ?????????????? ? ?????????????? ? ?????????????????? ?????????????? ???? ??????
?????????????

????? - ?????????????? ? ?????????????????????? ????????? ? ??????, ?????????????? ?
????????????????????? ? ?????????????????? ??????????????, ?????????????? ??????????????????
?? ?????????????? ?????? ??????????

????????????? ?????????? ? ??????????????: ?????????? ? ?????????????? ? ?????????????????? ?
????????????????? ? ????????? ?????????????????????? ?????????????? ???? ?????????????????? ??????,
????????????????? ? ?????????? ??????, ?????????? ?????? ? ?????????????????? ?????????? ?
????????? ??????????. ?????????????? ? ?????????????????????, ?????????????????? ? ? ?????????,
????????????????? ? ?????????? ??????, ?????????????????? ? ?????????? ?????? ? ?????????????? ?
??-????? ?????? ? ?????????????? ?????? ?????????????, ?????????????????? ? ?. ??????
?????????????. ?????????????? ? ?????????????? ? ?????????? ?????????????? ? ?????????????? ??????,
????? ? ? ?????????????????????? ?????? ? ?????????? ? ?????????? ??????????. ?????????? ?
????????????????? ?????, ?????? ?????????????? ?????????????????? ? ????????? ?????? ?????????????? ?
????????? ?????????????? ?????????????? ? ?????????????????????? ?????, ? ?. ? ??????. ?????????? ?
????????????????? ????? ?????? – ?????????????????? ? ?????????? ?????????????, ?????????? ??????????????
????????????? ? ?????????????? ?????????? ???? ?????. ?????? ?????? ?????????????? ? ?????????????? ?
????????????? ? ?????????????????? ?????? ? ?????? ? ? ?????? ???? ? ????-????????
????????????????? ?????? ? ?????????????????? ?????????????? ? ?????????? ??????????????. ??????
????????????????? ? ?????????? ?????????? ? ??????????????????

????????? ??????? ? ??????????: ?????? ? ?????????? ?? ?????????? ??
????????????? ? ?????????????????????? ??? ???? ?????? ?????? ?????????? ?? ??????????
?????? ?????? ?? ?????????????? ?????, ?????????? ?????????? ?? ?????????????? ????????? ?
????? ? ?????????? ?? ??????? ? ?????????? ?????????????? ??????????, ?????? ? ??????????
?? ?????????????? ?????????? ?? ??????????. ??-????????????? ?????????? ? ?????????????? ??
????????????????, ?????????? ?????????? ?? ?????????? ?? ?????????????????????? ?????????? ???
????????????????? ? ?????????????, ?????????????????? ?????????? ? ?????????? ?????????????? ??
????????????????????? ?? ??? ? ?????? ?????, ?????? ? ?????????????????????? ?? ? ????? ?
?????????????? ?????????????? ? ?????? ?????????????????????, ?????????????????? ?????????????????? ??
?????????? ?????? ? ?????????? ?????? ?????????????? ?????????????? ? ?????? ?????????????? ??????????
????????????????? ??? ?????????????? ?? ?????????? ? ??????????.

Автор: Ангел Буров (29.11.2020 21:17)

Съюз на урбанистите в България 4

????????? ?? ?????????? - ?????????????????? ?????????? (?????)

????????? ??????????????????????: ?????????????? ?????? ? ?????????? ?? ?????????? ?? ??????????,
????????? ? ?????????????????????? ?????????????????? ?????????? ?????????????????? ?????? ? ??????????????
????????????????, ?????? ?????? ?????? ?????????????? ?? ?????????? ?????????????????? ?????????? ? ??
?????? ??????? ?? ?????????????? ?? ?????????????? ?????????????? ?? ?????????? ?? ?????????? ??????????????
????????????????? ? ??? ?????????????, ?????????????????????? ?? ?????????????????????????? ?????????? ?
????????????????????? ?? ?????????????????? ??????????. ??? ???? ?? ??????????????????????????????
?????????????? ?? ?????????????? ?????? ? ??????????, ?????? ?????????????? ? ?? ?????? ?? ??????????
????????? ?????? ?? ?????????????????? ? ?????????? ??????, ??????? ?? ?????? ? ?????????, ???
????? ?????? ?????? ?? ?????????????? ?? ?????????????? ? ?????????????? ? ???.

????? - ?????????????????? ?????? ?? ?????????????? ? ??????? ?????? ? ??????????????????,
?????????????????, ?????????????????, ?????????????????? ? ?????????????????? ?? ?????????????? ?????????? ??
????????????? ? ?????????????????? ?? ?????????????? ? ?????????????? ??????????.

????????????? ?????????? ? ??????????????: ?????????? ? ?????????? ?? ?????????????? ?? ??????????
? ?????????????? ? ??????? ??????, ?????? ? ?????????? ?????????????? ? ?????????? ?? ??????????
?? ?????????????????? ? ?????????????? ?? ??????????, ?????????? ?? ?????????? ?? ?????????????????????? ??
????????????????????????????? ??????, ?????????? ?? ?????????????????? ? ?????????????? ?????? ??????????
????????? ??????, ?????????? ?? ?????????????? ?? ?????????????? ? ?????????? ?????????????, ?????? ?
????????? ? ?????????????????? ?????????? ?? ?????????????????? ?????????? ? ?????????????????? ??
????????????????????????? ? ?????????? ? ?????????????????? ?????? ?? ?????????????????????? ? ?????????? ??????
????????????????.

Автор: Ангел Буров (29.11.2020 21:16)

Съюз на урбанистите в България 3

????????? ?? ?????????? - ?????????????????? ??????????

????????? ??????????????????????: ?????? ?????????????????? ?????????? ?? ?????????????????????? ??
????????????????????? ?????, ?????????????????? ?????? ?????? ?????????????? ? ?????????????? ?????????? ??
????????????????????????????, ?????? ? ?????????????????????? ?????? ?? ?????????? ?????????????????? ?????????? ? ??
????? ?????????????????????? ???, ?????? ?? ?????????? ?? ?????????? ?????? ?? ??????????????????????????

????????? ??????? ? ??????????: ??????????? ?? ?????? ??? ? ? ?????????????
????? ???????, ??????? ??? ? ??-????? ??????????? ?????? ? ?????? ??????, ???
?? ?? ??? ? ????????? ??????????? ? ??????????????????? ? ????????? ??????? ??
????????? ??? ?????????? ? ?????????? ? ?????????????????? ? ???????????????,
???????????????? ?????????? ?????? ? ?????????? ?????????????? ? ??????????????????????? ??
?????? ? ?????????????????? ???????????????, ?????????? ?????????????? ? ??????????????
?????????.

Автор: Ангел Буров (29.11.2020 21:08)

Съюз на урбанистите в България 1

?:
???????????? ??????
?? ?????????? ??????????

?????????: ??????? ?? ??? ? ? ??????????????????? ? ??????????????? ? ????????????? ??????????

????????? ??? ? ?????????,

?????????????????? ? ? ??????????? ??????? ? ???? ? ? ????????????????????? ?
???????????????? ? ? ????????????? ?????????? ? ? ???? ?????? ??????? ? ? ????????????? ?
?????????? ? ? ????????????????? ? ? ?????????, ? ? ?????? ?????? ?????? ? ? ??????????????? ?
?????????????????? ?????????? ? ? ??????????????? ? ? ????????? ??????????, ? ???? ? ? ?????? ?
?????????? ? ? ????????? ? ??????????? ?????.

????? ? ? ? ? ???????????, ? ? ????????????????? ????????? ? ?????????? ?
?????????????????? ?????????? ? ? ????????????????????? (recovery) ? ????????????????? (resilience)
??? ??????????????????? ?????????? ??????????? ? ??????????. ??????????? ??????????????? ???
????? ??? ????????????? ? ? ?????????? ??????? ? ? ?????????? ??? ?????????, ?????? ???
????????????? ?????????????? ? ?????????????? ? ????????????????? ????? ? ?????????? ??????? ??-
?????????? ?????????????, ?????? ? ?????? ??????????????????? ??? ?????? ?????? ? ??????????
???????????????????????????? ? ?????????????????????, ?????? ?????? ????????????? ? ?????????
???????????? ? ? ?-?????????????????? ?????????? ? ? ?????????????? ? ????????????????????? ?
?????????????? ? ??????????????? ?????.

? ???? ????????????? ? ? ????????????? ??????????, ?????? ????????? ??????????????????
????????? ? ? ????????????????????????? ??????????, ??????????????????? ? ? ?????????????????,
?????????????? ? ? ?????????????????, ??????????? ?????? ?? ??????, ? ? ??-???????? ?????????????? ?
?????????????? ?????????, ??? ?????? ? ?????? ? ? ? ?????????? ?????????????????? ?
????????????????, ? ?????? ? ? ?????? ??????????????? ??????????????? ? ? ??????, ??????????????, ???????
? ??. ??????????????????? ?????????? ????????????????? ?????????????? ??????????, ?????????? ?
???????????? ? ?????? ??????? ?????????????? ? ??????????????? ??? ?????????? ? ? ?????????
????????????????????????????, ?????? ? ??????????????? ??? ?????????? ? ???????????????.

Автор: Мартин Заимов (29.11.2020 20:43)

Електромобилност

Замяната на конвенционални превозни средства с електрически е един от най-ефективните начини за едновременно а) намаляване на емисиите предизвикващи парников ефект, б) намаляване на потреблението на енергия и то най-вече от фосилни горива и в) изчистване на въздуха в градовете.

Скромността на инициативността на администрацията е шокираща.

В България днес (ноември 2020 г.) са регистрирани около 1'800 електромобила. А би трябвало (спрямо текущите пропорции в други европейски страни) да бъдат поне 30'000.

Съществуват относително семпли и евтини стъпки за бърза замяна на конвенционални с електрически превозни средства:

1. Определяне на позиции за зарядни станции в кварталите с блокове в градовете с определени места за паркиране;
2. Стимули и семпло финансиране за бракуване на стари замърсяващи превозни средства и замяната им с електрически.

Българската асоциация електрически превозни средства на която съм съпредседател е на разположение на всеки държавен служител търсещ бързи и семпли решения.

Автор: Българска асоциация на циментовата индустрия (29.11.2020 17:54)

от БАЦИ: предложения и коментари по проект на Плана за възстановяване и устойчивост на РБ

?????? ??? ?????????????? ?? ?????, ??????????? ? ?? ?-?????:

<https://drive.google.com/file/d/1q1ApDLEUY62Q6XHuODFy1XGOSGCsXtoU/view?usp=sharing>

Автор: Драгомир Цанев (29.11.2020 12:54)

Становище на Център за енергийна ефективност ЕнЕфект

Коригирана връзка:

<http://www.eneffect.bg/images/upload/123/stanovishtePVUEnEffect.pdf>

Автор: Драгомир Цанев (29.11.2020 12:51)

Становище на Център за енергийна ефективност ЕнЕфект

Становището на Центъра за енергийна ефективност ЕнЕфект, изпратено по-рано днес до администратора на портала в рамките на настоящата процедура за обществени консултации, е налично на адрес <http://www.eneffect.bg/images/upload/123/stanovishtePVUEnEffect.pdf>.

Автор: Мария Иванова (28.11.2020 23:08)

Предложение от Сдружение "Таляна" относно сгради със статут на НКЦ - част 3

Ролята на общините

Общините биха могли да окажат ценно съдействие за избора на сградите, които да се възползват от целевото финансиране, тъй като именно структури на местната власт издават предписанията за обезопасяване, консервация и реставрация на зданията, които са в лошо състояние. В регистрите си те разполагат и с актуална информация кои обекти имат най-спешна нужда от мерки, за да се приоритизира правилно работата във времето.

Препоръчително е да се организират и обществени дискусии, на които да има възможност всички

заинтересовани страни да споделят мнението си за критериите, по които да се преценява дали даден архитектурен обект да бъде включен в списъка за финансиране.

От решаващо значение би било и да се проведе ефективна комуникационна кампания сред

собствениците на сградите, които се определят като приоритетни за целево финансиране. Препоръчително е всички те да бъдат уведомени от общинските власти срещу подпис за тази възможност, вместо да се очаква сами да научат за нея и да заявят желанието си да се възползват. Сградите със статут на НКЦ са ценност за цялото общество. В този смисъл разход на обществен ресурс за комуникация с цел достигане до всеки собственик на значима и одобрена за финансиране по програмата сграда би бил напълно оправдан. Тъй като разходът ще се възвърне нееднократно във времето под формата на подобрена градска среда за жителите на съответните общини, както и като увеличена атрактивност на градовете като туристически дестинации.

23 ноември 2020

С уважение,

Мария Иванова, Сдружение „Таляна”

арх. Явор Панев, Председател на УС на Сдружение „Таляна”

Целия текст на предложението заедно с визуализиран пример за унищожаване на НКЦ посредством неправилно саниране изпращаме и по имейл като PDF файл.

Автор: Мария Иванова (28.11.2020 22:58)

Предложение от Сдружение "Таляна" относно сгради със статут на НКЦ - част 2

Очаквани резултати

Един от най-потърпевшите сектори от ковид кризата във всички страни е туризмът. С част от средствата, които предстои да се отпуснат по Плана за възстановяване и устойчивост, биха могли едновременно да се санират, консервират и реставрират архитектурни обекти, които са от значение за характерния облик на населеното място. Възстановеният автентичен вид на сградите, особено в историческите ядра, където НКЦ обикновено са най-много на брой, би повишил атрактивността на българските градове и села като туристически дестинации. Така секторът туризъм ще бъде подпомогнат, за да се съвземе по-бързо от кризата, когато броят на

пътуванията – вътрешни и международни, започне да се възстановява. И едновременно с това ще се повиши енергийната ефективност на сградите НКЦ.

Важно условие

Обръщаме внимание, че е от решаващо значение проектите за саниране и реставрация да се

реализират единствено от изпълнители (строителни фирми), които притежават лиценз за извършване на тези отговорни дейности по обекти, представляващи НКЦ, и с участието на реставратори. За да съответстват всички дейности, както на българското законодателство, така и на стандартите на ЕС, те би трябвало да се осъществяват с подходящи материали, разработени специално за НКЦ. Една лицензирана компания се очаква да носи отговорност за целия проект, включващ както повишаване на енергийната ефективност (чрез използването на съобразени с автентичните строителни субстанции изолационни материали), така и за реставрация на фасадите в автентичния им вид.

В случай че се насочат средства към повишаване енергийната ефективност с подходящи за НКЦ

методи, съчетано с реставрация на автентичния вид, освен подобряване условията за туризъм, ще се постигне и още един социално-икономически ефект. В условията на рецесия ще се запазят работни места в секторите проектиране, строително-ремонтни

дейности и реставрация. Строителните компании, инвестирали време и средства да обучат специализирани за работа с културно наследство бригади, ще могат да запазят заетостта на високо квалифицираните си кадри.

Масово разпространена порочна практика и недостатъчен капацитет за противодействие

За съжаление, свидетели сме на множество случаи, в които неправомерното поставяне на изолация от неспециализирани фирми, нанася непоправими щети на сгради НКЦ. Те на практика се обезличават и унищожават, губят безвъзвратно стойността си на културни ценности. Обясненията на недобросъвестни собственици, които финансират пагубни за сградите санирания, обикновено са, че услугите на лицензираните строителни фирми струват по-скъпо. Каквито и причини като оправдание да посочват собствениците обаче, саниранията, увреждащи автентичния облик на сградите, са в нарушение на закона.

Освен недобросъвестността на собствениците, които лишават всички нас от културно наследство, което е национална ценност, се очертава и още един проблем. Липсата на достатъчно човешки ресурс в контролните органи, призвани да санкционират нарушителите, също е причина тези пагубни практики да продължават.

Автор: Мария Иванова (28.11.2020 22:52)

Предложение от Сдружение "Таляна" относно сгради със статут на НКЦ - част 1

До: г-н Томислав Дончев, Заместник-министър председател на Република България

г-жа Петя Аврамова, Министър на регионалното развитие и благоустройството

г-жа Марияна Николова, Министър на туризма

г-н Боил Банов, Министър на културата

г-н Даниел Панов, Председател на УС на НСОРБ

Относно: Проект на План за възстановяване и устойчивост – октомври 2020

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за финансиране на комплексно възстановяване на сгради със статут на недвижима културна ценност, включващо консервация, реставрация и повишаване енергийната ефективност с

подходящи за НКЦ методи, с финансови средства, които ще се отпускат по Плана за възстановяване на ЕС от ковид кризата

Сред предложените за обществено обсъждане програми, които да се финансират по Плана за възстановяване на ЕС от ковид кризата, е нова програма за повишаване на енергийната ефективност посредством саниране на сгради. За разлика от приключилата вече Национална програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради (НПЕЕМЖС), новата програма се предвижда да обхване както многофамилни, така и еднофамилни сгради. В предложените за обсъждане разчети се планира за тази цел да се отдели значителен

финансов ресурс.

Сдружение с нестопанска цел „Таляна“ работи за развитието на едноименния творчески квартал,

обособен на територията на част от Стара Варна като аналог на пловдивския квартал на креативните индустрии „Капана“. В тази част на морската столица е концентриран най-голям брой сгради със статут на недвижима културна ценност (НКЦ). Наличието им е едно от най-съществените условия за развитие на културен туризъм и за утвърждаване на Варна като целогодишна туристическа дестинация. Същото е валидно и за множество други български общини, за които туризмът е приоритетен сектор – наличието на архитектурно наследство в

добро състояние е определящо за привлекателността им като туристически дестинации.

Като подчертава значимостта на сградите със статут на НКЦ за уникалния облик на градската среда, а оттам и за развитието на сектора туризъм – един от най-засегнатите от пандемията, Сдружение „Таляна“ предлага част от средствата за възстановяване от кризата да се заделят за комплексно възстановяване на сгради със статут НКЦ. Предложението е комплексното възстановяване на тези сгради да включва саниране, консервация и реставрация с подходящи методи и материали. Като под саниране се има предвид възстановяване на всички съставни части на сградата – както самата конструкция, така и инсталациите.

За проектите, които се реализират по програма „Красива България“ към МТСП, допустими кандидати са общините, областните управители, държавните институции и контролните органи, които са собственици на обектите, включени в проектните предложения. Т.е. програма „Красива България“ не обхващат здания, които са частна собственост.

В множество общини, за които туризмът е приоритетен сектор, сгради НКЦ от национално и местно значение са в процес на разрушаване, за тях има издадени предписания за консервация и реставрация, които обаче не се изпълняват. Като причина за неизпълнение на предписанията собствениците на тези сгради често изтъкват липсата на средства. Ето защо предлагаме в зависимост от това дали сградата НКЦ е собственост на физическо лице или частна компания, както и в зависимост от финансовото състояние на субекта, да се използва някой от

вариантите за финансиране по Плана за възстановяване – безвъзмездно отпускане на средства или заем.

В списъците с подходящи за комплексно възстановяване сгради биха могли да се включват приоритетно тези, които вече имат предоставен статут на недвижима културна ценност. Но също така и обекти, които фигурират като подадени към НИНКН за актуализация на регистрите, тъй като са определени като значими за съхраняване на идентичността на съответния град или село.

Автор: Марин Маринов (28.11.2020 13:39)

Коалиция "За зелен рестарт"- 7 част - цялото становище като едни файл

Цялото становище с приложенията като PDF файл можете да прочетете тук:
https://move.bg/wp/wp-content/uploads/Stanovishhe-na-Koalitsiya-Za-zelen-restart-28_11_2020.pdf

С уважение,

Марин Маринов, координатор на Коалиция "За зелен рестарт".

Автор: Марин Маринов (28.11.2020 13:15)

Становище на Коалиция „За зелен рестарт“ -част6
Часът на България

„Следващо поколение ЕС“ е възможност за трансформация на ключови аспекти в обществената и икономическата система в страната ни. Това е часът на България, ако перифразираме определението на председателя на Европейската комисия за „Следващо поколение ЕС“. Възможност, към която ЕС ясно отправи послания и препоръки какво България е необходимо да направи като реформи в различни сектори и сфери на икономиката.

България има потенциала да бъде лидер, а не догонваща страна. Днес успехът на една страна се основа на нейния човешки потенциал. Нека да инвестираме в следващото поколение на България. България е част от „зеленото сърце“ на Европа и след хората това е наше основно национално богатство и повод за гордост.

Затова от коалиция „За зелен рестарт“ настояваме за:

- Създаване на национална визия към плана, която да задава ясни цели за следващите 6 години, по време на които ще действа механизмът „Следващото поколение ЕС“ с ясна и конкретна обвързаност към Целите за устойчиво развитие;
- Изграждане на модел за генериране на идеи и проекти за реализиране, отчитайки всичките идеи, които могат да дойдат от хората и бизнеса. Моделът - „100 проекта от институциите“ не е това, което трябва да се случва;

- Създаване на критерии за подбор и междинна оценка на проектите, сравнявайки ги с други проекти и при техния избор;
- Създаване на ясна и обоснована методология за цялостна оценка на плана и резултатите от неговото осъществяване след завършването на неговото прилагане;
- Включване на всички заинтересовани страни в тези процеси, включително представители на иновативния бизнес, учени, граждански организации и научни звена.

Но не само. Настояваме и за следните спешни мерки в кратък срок:

- Обявяване на параметрите на процеса по публична консултация на плана. Как предложените мерки, посоки и цели ще бъдат взети предвид от страна на държавните органи;
- Обявяване на критерии за оценка на предложенията, и то извън стандартите. Например, как даден проект ще ни позволи да бъдем климатично неутрални, спрямо друг. Как да съхраним природната среда с конкретния проект или как се създават нови зелени работни места, или как се справяме с енергийната бедност;
- Обявяване на Комисия за оценка, на механизма и критериите за подбор на членовете ѝ, както и включване на представители извън държавните структури;
- Провеждане на кампания за публичната консултация и предоставяне на възможността на всяка заинтересована страна да участва в нея;
- Провеждане на открити, публични формати на диалог с всички заинтересовани страни по плана, включително иновативни малки и средни и стартиращи компании, учени, граждански организации;
- Създаване на механизъм за изпълнение на плана, когато бъде одобрен от Европейската комисия;
- Създаване на механизъм за контрол при изпълнение на плана чрез прозрачност и механизъм за участие на бизнес, учени и граждански организации.
- Създаване на лесно разбираем и нагледен онлайн инструмент какви са препоръките за реформи на ЕК от последните два доклада за реформи към България и как всяка една мярка и проект, предложени от българското правителство в Плана за възстановяване ще отговаря на тези реформи, защото без изпълнението и случването на тези реформи България няма да може се възползва от допълнителните безвъзмездни и заемни средства за справяне с последиците от пандемията.

Прилагаме и препоръки на български специалисти, които те дадоха по време на два специални онлайн формата, организирани от Коалиция „За зелен рестарт“:

Приложение 1 тук: <https://move.bg/wp/wp-content/uploads/Prilozhenie1.pdf>

и Приложение 2 тук: <https://move.bg/wp/wp-content/uploads/Prilozhenie2.pdf>

С уважение:

Саша Безуханова, Основател и Председател на Борда на MOVE.BG

Веселина Кавръкова, Изпълнителен директор, WWF България

Деница Петрова, Ръководител на „Грийнпийс“ - България

Светослав Стойков, Съосновател и Председател на
Управителния съвет на “Институт Кръгова Икономика”

Автор: Марин Маринов (28.11.2020 12:58)

Становище на Коалиция „За зелен рестарт“ - част 5
Зелена икономика и дигитална трансформация

Недостатъчно разгърната като цели и обсег на въздействие е и програмата „Иновативна България“, особено частта насочена към въвеждане на практики на кръговата икономика в предприятията. Тази мярка трябва да бъде в програмата „Зелена България“ и да бъде основна част от плана, за разлика от санирането. Защото именно тя дава механизмите за кръгов рестарт в индустрията.

Частта „Интелигентна индустрия“ от „Иновативна България“ признава проблемите, но не предлага ключови решения, защото основното перо от почти половин милиард лева в тази част е насочено към инфраструктура за индустриалните паркове. По този начин не се поставя акцент на знанието и на използването на иновативния потенциал на страната като път за изход от кризата. Подпомагането на иновативните предприятия може да създаде условия за смяна на портрета на българската индустрия и да разшири икономически границите на България - ключови аспект за постигане на устойчиво икономическо развитие. Липсва дългосрочен и системен подход: Планът може да постави началото на неговото, макар и закъсняло прилагане, чрез извършването на анализ на иновативния потенциал на страната по региони, целенасочена подкрепа на основата на този анализ, регламентиране на целеви политики ориентирани към стартиращи иновативни компании, въвеждане на обвързани с резултата мерки за използване на наличната научна инфраструктура, въвеждане модели за зелено финансиране, включително чрез създаване на целева програма към Фонда на фондовете.

Трябва да отбележим и наличието на няколко добри идеи в частта „Иновативна България“. Програмата за ускоряване на икономическото възстановяване и трансформация чрез наука и иновации с предложените три стълба е безспорно необходима мярка по плана. Особено добро впечатление прави третият стълб на програмата - за подпомагане процеса на създаване на цифрови иновационни хъбове на регионален принцип, включващи и финансиране за стартиращи и малки и средни и иновативни предприятия. Това перо може да бъде разширено в посока нуждите на икономиката на бъдещето за сметка на изграждането на индустриални паркове - процес, който може да бъде финансиран от оперативните програми, а не от извънреден механизъм.

Тази бележка се отнася и за други части от плана. Например, оборудването на STEM училищни стаи, изграждането на младежки центрове за физически срещи и обучения, както и ремонти на училища, детски градини и университетски кампуси са безспорно нужни мерки. Но чрез тези предложения ще бъде довършен процес по оперативните програми, както се признава в самия документ - ще бъдат включени учебни заведения, които досега не са били ремонтирани чрез структурните фондове.

Един от приоритетите на Европейската комисия за „Следващо поколение ЕС“ - преквалификация и повишаване на квалификацията остава на практика неизпълнен чрез предложенията в плана. А това е ключов приоритет, защото включва „адаптирането на образователните системи, за да [се] подкрепят цифровите умения, образованието и професионалното обучение за всички възрасти.“

Нима няма нужда от изработването на специални дигитално-базирани учебни програми и интерактивни обучения/практики за работната среда на бъдещето - автоматизацията? Или дигитални уроци по зелено предприемачество в професионалните гимназии с интерактивно запознаване на учениците с последните световни тенденции, така че те да бъдат готови за зелена и синя икономика? Нима подобни програми не подготвят учениците по-добре за справяне с последиците от коронавируса и не се нуждаят от извънредно и приоритетно финансиране?

И не само. В плана, държавата признава, че 10% от учениците са на практика изпаднали от дистанционното обучение по време на затварянето на училищата на пролет, защото са нямали устройства или интернет достъп. Справянето с това предизвикателство е задача на Механизма за възстановяване, защото изпадането на ученици в този важен момент на преход ще създаде структурни дефекти в бъдеще чрез маргинализирането на част от новото поколение на България, което няма да има достатъчно развити ключови компетенции.

Автор: Марин Маринов (28.11.2020 12:56)

Становище на Коалиция „За зелен рестарт“ - част 4

Още повече, енергийната ефективност не означава само изолиране на сгради - технологиите вече представят различни решения за това как нашите домакинства, бизнеси и общности да допринасят за производството на енергия, стига да имаме необходимите предпоставки като благоприятна инвестиционна и регулаторна среда. В допълнение, необходимо е да се обърне внимание на санирането като цялостен процес, включващ последващ мониторинг на постигнатите от дейността резултати и въвеждане на санкции, когато заложените на проектно ниво цели не бъдат постигнати.

За сметка на огромния бюджет за саниране, добрата и силно необходима идея за създаване на Фонд за декарбонизация е оставена без посочена финансова рамка и детайли и само със загатване за възможността от „Следващо поколение ЕС“ да се финансира този фонд. За съжаление, към тази цел отсъстват и основните проблемни

и системни направления в сектор енергетика, като трансформация и реструктуриране на въгледобива. Няма нищо и за другите енергийни аспекти и решения в сектора, които са под обхвата и прицела на европейските аспекти и цели като ВЕИ и развитие на иновативни модели и решения в сектора, като водород например.

Наливането на средства за ремонти на сградния фонд без структурни „ремонти и реформи“ едва ли би довело до по-голям ефект за намаляване на въглеродните емисии от този на Националната програма за саниране. Поредното доказателство за липса на визия, разбиране на глобални тенденции и европейски цели.

Без визия и без достатъчно финансиране са оставени и ключовите елементи на „Зелена България“ - биологичното разнообразие и дигиталната трансформация на земеделието. С изключение на гръмкото заглавие и огромният процент от средствата се вижда, че намеренията са съвсем други. Въпреки че в документа се споменава тежкото състояние в тези сфери, не се предлагат защитни механизми за флората и фауната, базирани на дигитални решения или обучителни механизми за практиките и начините за преход към конкурентоспособно дигитално земеделие, щадящо уникалното ни природно богатство. Нещо повече, Планът предлага грешен подход за управление и екосистемно-базирани решения само за защитените територии, което трябва всъщност да стане модел за управление и планиране на всички човешки дейности на цялата територията на страната

Автор: Марин Маринов (28.11.2020 12:54)

Становище на Коалиция „За зелен рестарт“ -част3

Зелено развитие или саниране на калпак

В частта „Зелена България“ изключително голяма тежест е дадена на санирането - подобряването на сградния фонд е един от седемте препоръчани от Европейската комисията приоритети при разработването на националните планове. Но това е само един приоритет. Констатираме, че, например, напълно отсъства целта „ускоряване“ - „приоритетен подход към ориентираните към бъдещето чисти технологии и ускоряване на разработването и използването на възобновяеми енергийни източници“. Тоест, липсва приоритетът, който, например, води до създаването на много нови и устойчиви във времето работни места и бизнес модели и който би следвало да е и генералната цел на Плана.

От почти 4.5 милиарда лв. за „Зелена България“ - 3.5 отиват за инфраструктура чрез 3 милиарда за саниране и 500 милиона за дигитална система в Електроенергийния системен оператор (ЕСО). Тези разходи са обявени като кръгова икономика, но на практика - не подпомагат системния преход в практиките, дейностите и производствения процес, което е необходимо с оглед на устойчивото възстановяване след коронавируса и повишаването на конкурентоспособността. Именно този процес

трябва да доведе до реална трансформация и реформи в редица сектори, изразяващи се в нови икономически дейности, разчупващи монополните структури, и водещи до съвременни и устойчиви бизнес модели и нови зелени работни места. По никакъв начин не е споменато овластяването на гражданите да заемат активна роля в енергийната система, която да ни донесе повече сигурност, независимост и демократичност. Също така, по никакъв начин терминът „зелени“ работни места не присъства в представения документ, което ясно показва дефицит и осъзнаване на посоката на правителственото мислене за постигането на европейските и глобални цели, към които България ясно е потвърдила своя път на развитие.

Коалиция „За зелен рестарт“ не е против санирането стига то да отговаря на европейското законодателство и цели, тъй като моделът до момента е в обратна посока. Не сме и против изграждането на „умни“ енергийни мрежи, но искаме да припомним, че държавата трябва да следи спазването на договорите по отношение на тяхната модернизация и предвидените инвестиции в тази област, което на практика не се случва. Предвидените 500 млн. лв за дигитална трансформация на ЕСО, вероятно се необходими, но не отговарят на постигане европейските цели за възстановяване от пандемията и вероятно няма да се приемат като антикризисна мярка, а като нерегламентирана държавна помощ. Отделно, предвидените средства са за управлението на мрежата, а за модернизация и промяна на структурата, предвиждаща бъдещето на енергетика, базирана не на големи единични монополни енергопроизводители, а на малки и много на брой децентрализирани производства, изцяло отсъства. Т.е. отново имаме пример за несъвместимост на българските планове с европейските цели.

В допълнение чрез Механизма за възстановяване не се вижда как България се справя с най-големия проблем у нас - енергийно бедните хора (термин без точна дефиниция в българското законодателство), които най-често разчитат на твърди горива и по който показател България е най-зле в целия Европейски съюз.

Още повече, енергийната ефективност не означава само изолиране на сгради - технологиите вече представят различни решения за това как нашите домакинства, бизнеси и общности да допринасят за производството на енергия, стига да имаме необходимите предпоставки като благоприятна инвестиционна и регулаторна среда. В допълнение, необходимо е да се обърне внимание на санирането като цялостен процес, включващ последващ мониторинг на постигнатите от дейността резултати и въвеждане на санкции, когато заложените на проектно ниво цели не бъдат постигнати.

За сметка на огромния бюджет за саниране, добрата и силно необходима идея за създаване на Фонд за декарбонизация е оставена без посочена финансова рамка и детайли и само със загатване за възможността от „Следващо поколение ЕС“ да се финансира този фонд. За съжаление, към тази цел отсъстват и основните проблемни и системни направления в сектор енергетика, като трансформация и реструктуриране на въгледобива. Няма нищо и за другите енергийни аспекти и решения в сектора, които са под обхвата и прицела на европейските аспекти и цели като ВЕИ и развитие на иновативни модели и решения в сектора, като водород

например.

Автор: Марин Маринов (28.11.2020 12:52)

Становище на Коалиция „За зелен рестарт" - част 2

Планът

Представеният от правителството български план по механизма няма ясна национална визия за преодоляване на последствията от пандемията чрез изграждане на условията за следващото поколение България - зелена, устойчива, дигитална и справедлива. Формално тези определения присъстват в представения текст - чрез четирите части на документа „Иновативна България“, „Зелена България“, „Свързана България“ и „Справедлива България“. Но голяма част от предложените реформи и тяхната обосновка са на практика изработени преди кризата национални стратегии и планове, или попадащи в рамката на европейските фондове, без амбиция за нещо повече и нещо различно.

Липсва централна визия и мотив за превръщането на Ковид кризата в шанс за хората и икономиката. Липсва и фокусиране за справяне с причините на други настъпващи все по-явни и тежки кризи, като климатичната, което да помогне да се преодолеят и последствията от настоящата пандемия. Подход, който изцяло отсъства в предложения документ, а е в центъра на европейския диалог, в който България просто не участва.

Тъжната истина е, че климатичната криза дори не е спомената в представянето на плана като цел за преодоляване, макар че заявката е да се следват приоритетите на Целите за устойчиво развитие на ООН, а от там и рамката на Националната програма за развитие 2030 г. Промените в климата са термин, цитиран като обосновка за разходването на близо 4 млрд. лв. по две инфраструктурни направления и нищо повече. Освен това ключови аспекти като декарбонизация, кръгова икономика, опазване и възстановяване на биоразнообразието и устойчиво земеделие са необосновано неглижирани - със скромни предвидени средства от механизма, без разписан бюджет и/или с оръзани цели, ограничаващи се до административни функции. За сметка на поставянето на свръх акцент на инфраструктурата. Инфраструктура без съдържание към нея, обаче, води не към следващо, а към предишно поколение развитие.

При цялостно запознаване с 60-страничния план се остава с впечатление за предлагане на проекти, основно приготвени за оперативните програми през новия програмен период (2021-2027), които в последния момента са насочени към „Следващо поколение ЕС“. Част от тези проекти са добри и страната има нужда от тях, но не става ясно какво налага финансирането им чрез извънреден финансов инструмент като „Следващо поколение ЕС“, а не чрез структурните фондове. Не става ясно как и защо те ще помогнат за изграждането на следващо поколение България, ако бъдат приоритетно подпомогнати от Механизма, а не изчакат „някак друг месец“ одобрение по оперативна програма. Не става ясно и какви са

предложените 100 проекта, както и дали те се вписват в европейската и глобална рамка, а в българския контекст към кой са насочени те. Да напомним, че по време на представянето на плана г-н Дончев подчерта, че „Следващо поколение ЕС“ - „не са просто едни нови пари към оперативните програми, които ние трябва да усвоим“, но, за съжаление, рамката на представения План води до обратните изводи.

Автор: Марин Маринов (28.11.2020 12:49)

Становище на Коалиция „За зелен рестарт“ - част 1

ДО

Г-Н ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

И ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОНСУЛТАТИВНИЯ СЪВЕТ

ВЪВ ВРЪЗКА С ЕВРОПЕЙСКИЯ ЗЕЛЕН ПАКТ

СТАНОВИЩЕ

на коалиция „За зелен рестарт“: MOVE.BG , WWF България, „Грийнпийс“- България и „Институт Кръгова Икономика“

Относно: План за възстановяване и устойчивост на Република България, октомври 2020 година, представена за обществено обсъждане.

Ще осигурим ли просперитета на следващото поколение в България?

Един от най-важните процеси след присъединяването на България в Европейския съюз беше обявен преди броени дни - изработването и прилагането на българския план по Механизма за възстановяване и устойчивост след коронавируса „Следващо поколение ЕС“. След месеци на липса на информация, прозрачност и публичен диалог, планът беше представен визуално ефектно, но остави много неизяснени съдържателни положения и редица пропуснати възможности. А именно от тях на практика зависи как ще бъдат използвани над 12 милиарда лева допълнителни директни инвестиции от ЕС в страната ни в следващите 6 години. И дали България ще се възползва от възможността за осъществяване на дълго отлагания зелен рестарт - преходът от силно ресурсоемка и въглеродно интензивна икономика към такава със стойност, базирана на знанието и работеща за възстановяване на баланса между човека и природата. Защото „Следващо поколение ЕС“ може да бъде шансът ни за изпълнение на дълго отлагани реформи и истинска промяна на икономиката, обществото и бъдещето на всички в България.

Детайлите

Представянето на плана следва стриктно механизма на неговата изработка - без оповестяване към заинтересованите страни, без прозрачност в предварителните процеси и формиране на цели и с обявяване на кратко прессъобщение на сайта на

Министерския съвет в 12 без 5 преди събитието. Същият модел, по който беше конструиран Съвета за Зелената сделка към Министерски съвет и по който този орган, натоварен със задачата да изработи плана, работеше и работи над половин година.

Отправената от вицепремиера г-н Томислав Дончев покана за участие в обществения диалог, включително и за критики, дава надежда за промяна на модела. Но само за кратко: до сблъскването с начина на провеждане на обществената консултация. Към момента няма изготвен или поне публично обявен механизъм извън 30-те дни публично допитване, няма критерии за оценка на предложенията, няма яснота кой ще оценява идеите и с каква експертиза ще разполага една евентуална комисия за подбор и оценка. Няма и яснота как становищата и препоръките на заинтересованите страни ще бъдат интегрирани в Плана и как ще бъдат спазени изискванията на европейските регламенти различните предложения да бъдат отразени и включени във финалния вариант на документа.

Ключови за изпълнението на наглед ефектни фрази и предложения в Плана, следващи стриктно европейската лексика, са публикуването на детайлите и включването на всички заинтересовани страни - процеси, които не са осигурени чрез настоящата формална процедура по обществено обсъждане и набиране на предложения, както и чрез липсата на конкретика за ключови елементи от документа.

Автор: Petar Georgiev (28.11.2020 12:39)

Промяна на Плана

Много пари за инфраструктура и саниране и нищо за преодоляване на кризата и на други важни проблеми като мръсния въздух.

Автор: Пламена Николова (27.11.2020 22:53)

Становище на Национална мрежа за децата 2 част

В стълб Иновативна България не е залегнал въпросът за реформиране и модернизиране на здравната система в цялата страна- в т.ч. спешна помощ, доболнична и болнична такава. Отбелязани са единствено реформата в психиатричната помощ и развиване на система за реакция в шокови ситуации (като тази на пандемията в момента). При пълния колапс на здравната система и забавената с десетилетия реформа, тези заявки изглеждат напълно нереалистични, половинчати и обречени на провал, още повече, че те би следвало да са част от последователна държавна политика, а не от план за възстановяване в следствие на една световна криза.

Наблюдаваме същата тенденция в областта на системата на социалните услуги и интеграция. Изброени са мерки, които вече са заложили в реформата на сектора с приемането на новия Закон за социалните услуги и бъдещата карта на социалните услуги, без те да бъдат надграждани по никакъв начин, като се вземат предвид всички бъдещи последици и рискове, които пандемията крие. В стълб Справедлива България не са залегнали никакви мерки, свързани с реформа, модернизация и развитие на ситемите за закрила на детето и социална защита, преодоляване на неравенствата, детското правосъдие, преодоляване на гетоизацията и обезлюдяването на цели райони в страната. Повтарят се единствено вече разработени държавни политики отпреди пандемията.

В другите два стълба - Зелена България и Свързана България не се наблюдават също никакви мерки, насочени към опазване и гарантиране благосъстоянието на децата - създаване на възможности за спорт и отдих за децата, които да са модерни, развиващи и достъпни за абсолютно всяко дете в България, независимо от социалния статус на семейството му, здравословното му състояние, мястото, на което живее. Не се предвижда и развиване на модерен и достъпен за всяко дете и неговото семейство транспорт и услуги - образователни, социални, здравни и културни. Културата като елемент от живота изцяло отсъства от Плана за възстановяване.

Напълно отсъства и не се предвижда подкрепа за гражданския сектор и развитието на гражданското общество, което в момента търпи особено сериозно последиците от невъзможността на държавата да се справи с кризата и в голяма част е поело функциите на държавните институции в сферата на социалните услуги, здравеопазването, образованието.

Нито една от частите на плана не включва изрично заинтересованите страни и гражданското общество в процеса на вземане на решения за политиките, които ги засягат, нито предвижда изграждане на капацитет за такова участие, въпреки че са определени мерки за дигитализация на администрацията - процес, започнал в България, когато страната се присъедини към ЕС и до ден днешен не отбелязва никакво развитие в никоя област, въпреки огромните инвестиции в различни проекти.

Тъй като планът все още не е финализиран и предстоят дискусии на различни нива, се надяваме, че страната ще успее да включи всички заинтересовани страни и да приеме предоставените предложения и обратна връзка, за да се постигне работещ план за възстановяване в годините след кризата, чиито очертания вече стават очевидни.

Национална мрежа за децата

Ноември 2020

Автор: Пламена Николова (27.11.2020 22:52)

Становище на Национална мрежа за децата 1 част

Становищена Национална мрежа за децата

Относно: Проект на План за възстановяване и устойчивост на Република България - октомври 2020 г.

Национална мрежа за децата (НМД) е обединение на 135 граждански организации и съмишленици, работещи за и с деца и семейства в цялата страна. Насърчаването, защитата и спазването на правата на детето са част от ключовите принципи, които ни обединяват. Ние вярваме, че всички политики и практики, които засягат пряко или косвено децата, следва да се изготвят, прилагат и съблюдают, като се взема предвид принципът за висшия интерес на децата и с активното участие на самите деца и младежи.

След като се запознахме с Проекта на План за възстановяване и устойчивост, който ще е ключов инструмент за справяне с вече настъпващата криза в следствие на пандемията от COVID-19 в следващите няколко години, не може да не изразим своите опасения, че в сегашния му вид той не дава достатъчно основания да се смята, че политиките ще бъдат устойчиви, подкрепящи и ще изпълнят своите заложи цели.

Веднага се забелязва, че Планът не представя иновативни, креативни и смели мерки за възстановяване на страната от продължаващата криза, причинена от пандемията, а използва средствата за финансиране на вече обявени инициативи на държавата, по които работи по оперативни програми или чрез националния бюджет. На практика няма сериозни мерки, насочени към подпомагане на бизнеса, икономиката, благосъстоянието на гражданите, с изключение на тези, които вече трябва да бъдат финансово обезпечени от други европейски източници и са стартирани много преди глобалната пандемия.

В нито един от четирите стълба не се забелязва усилие, насочено към гарантирането на правата и благосъстоянието на децата като специфична група, особено засегната от икономическите, социалните и психологическите последици от пандемията. Една от мерките в областта на образованието в стълб Иновативна България е задължително предучилищно образование за деца на възраст 4 години. Приемането на стратегия за намаляване на отпадането от училище през 2018 г. имаше за цел да включи възрастовата група на 4-годишните в обхвата на задължителното предучилищно образование, без системата да има абсолютно никакъв капацитет за това - нито преподавателски, нито физически - места в детските градини

понастоящем не са достатъчни в големите градове и в столицата, а броят на децата, посещаващи задължително и незадължително предучилищно образование и грижи, е по-нисък от средния за ЕС и намалява. Не е ясно как тази мярка е свързана с възстановяването от кризата и как правителството възнамерява да реши съществуващите проблеми, без да създава нови. В момента точно детските градини и яслите са затворени като част от протиепидемичните мерки, без да се предлага алтернатива и/или компенсация за родителите, които остават въкъщи, за да гледат децата си. Не се забелязват конкретни мерки за разширяване на обхвата и включване на алтернативните форми за ранно образование и грижа.

Друга мярка - създаване на центрoвете за подкрепа на личностното развитие, е елемент от новия Закон за предучилищното и училищното образование от 2016 г., който до момента не е намерил финансиране и все още няма ясна концепция за функционирането си. В същото време процесът на приобщаващо образование за деца със специални потребности в момента е бавен и неуспешен, като децата често не получават реален достъп до общо образование или са маргинализирани като ученици в индивидуална форма на обучение, тъй като не всяко училище има капацитет да отговарят на техните нужди. В ситуация на дистанционно обучение качеството и достъпът на тази група до дейностите е особено силно засегнат, без да се осигурят качествени решения на проблема. В Плана отново не виждаме мерки, конкретно насочени към преодоляване на тези специфични проблеми и предизвикателства.

Планът също така има за цел да популяризира обхвата и качеството на преподаване и изучаване на предмети по STEM - трайна тенденция в политиките на Министерството на образованието през последните години. В същото време обаче не се предвижда развитие на гражданското образование, което беше включено в учебните програми тази година и остава един от най-слабо представените и разбираеми елементи на образованието във всички класове, въпреки очевидните нужди в страната да образова граждански ангажирани и отговорни поколения.

Автор: Кръстьо Юруков (27.11.2020 14:30)

Програма "Образование"

Необходимо е да се отпусне ресурс за закупуване на лаптопи и актуални програми, включително и от типа екранни четци в помощ на незрящи ученици.

Автор: Петя Комитова (26.11.2020 15:06)

Предложение от Община Горна Оряховица

На стр. 23 в частта Програма за енергийна ефективност първи компонент - жилищен сграден фонд - да се преразгледа приоритетността, с оглед обхващане територията на цялата страна. Предложението ни е при разпределението на бюджета да бъде заделен ресурс за всяка община, като се определи срок в който следва да бъдат

депозирани проектите. Ако в този срок няма постъпили проекти, ресурса да бъде преразпределен.

В рамките на втори компонент - обновяване на държавни и общински сгради в т.ч. административна /70%, културна /15%/ и спортна инфраструктура/ 15%/ - предлагаме да има възможност за гъвкавост при реализацията на проектите и възможност за пренасочване на ресурс в рамките на компонента между трите му съставни части.

По ваша преценка да се допълни възможността за подобряване на условията и в Детските ясли за отглеждане и възпитаване на деца до 3 г. възраст.

Автор: Катерина Раковска (26.11.2020 12:47)

Становище на Коалицията "За да остане природа в България" - част 1

Коалицията "За да остане природа в България" е изключително притеснена от избрания подход за изработване на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България, изключващ от първоначалното планиране цялото общество, местните власти, бизнеса и неправителствените организации.

Коалиция "За да остане природа в България" настоява процесът за довършване на плана да продължи с максимално включване на всички заинтересовани лица, като при преработката се цели планът:

1. Да инвестира минимум 40 % от средствата в политики свързани с биоразнообразие и климат, като делът за биоразнообразие да е минимум 7,5 %.
2. Преработката на плана да се извърши успоредно с изготвянето на стратегическата му екологична оценка.
3. Във времеви план да се приоритизират подготвителни дейности, които да са насочени към създаване на капацитет в областите, които са нови за споразумението за партньорство.
4. Да се балансира размера на програмите, като никоя от тях не надвишава 10 % от общия ресурс.
5. Да бъде балансиран Планът към различните типове бенефициенти - структури на централната власт, местни власти, държавни дружества и предприятия, бизнес, НПО и граждани, като се изведат като приоритетни частния бизнес, НПО и свободните професии.
6. Да мобилизира допълнителен национален ресурс в размер поне на 25% към средствата на ЕС.
7. Да бъде балансиран Планът по отношение формите на интервенция: строителство, доставки, услуги и развитие на човешкия потенциал.
8. Да компенсират липсата на финансиране в области, в които липсва такова от оперативните програми и ПРСР.

9. Да включи програмни мерки отговарящи на европейските цели и принципа „никой да не бъде изоставен“ по всички направления.
10. Да приоритизира финансирането в сектори, пострадали от пандемията, но с реален принос и потенциал за развитие (култура, малък туристически бизнес, др.), както и към сектори, които са с най-висока важност в европейските планови документи и в които България изостава с десетилетия - научно-изследователски дейности, кръгова икономика, управление на отпадъците, зелен транспорт, спиране на загубата на биоразнообразие.
11. Съществуващи програми и дейности да се финансират само с цел реформиране при ясно отчитане на ползата от досегашното изпълнение.
12. Да се обвърже отпускането на средства със спазване върховенството на закона.

Автор: Митко Хитов (26.11.2020 10:43)

Съзидателно развитие за благото на българския народ

Ето какво е било мнението ми за състоянието на българската икономика и за рецептите за реализиране на устойчив икономически растеж към 2009 г. (долу линка). Оттогава почти нищо не се е променило - наблюдава се значително влошаване на общите макроикономически изходни условия! Казано по друг начин - изгубихме още едно десетилетие, което можехме да употребим за съзидателно развитие за благото на българския народ!

<https://news.bg/your-voice/balgariya-sama-pozhela-da-vleze-v-kriza.html>

Автор: Владимир Николов (19.11.2020 06:04)

Реален рестарт - част 2

3. По въвеждане на базисна справедливост и законност

3.1 Оценка за интегритет на целия персонал в прокуратурата и МВР и назначаване на нови кадри. Повишаване на заплатите им заедно с отговорностите и отчетността на тези институции пред гражданите за количеството и качеството на свършената работа.

3.2 Премахване на колективната безотговорност на такива органи като общински съвети, управителни съвети, парламент и т.н., и при нарушаване на законите и Конституцията да се приравняват на ОПГ (организиране престъпна група).

3.3 Реформи в прокуратурата и съдебната власт - според специалистите в тази област. Въвеждане на отговорност глобите наложени на държавата за нарушаване на граждански права или причинени вреди да се плащат от фонд работна заплата на виновното ведомство.

4. По изчистване на икономическата сфера и елиминиране на някои канали за корупция

4.1 Забрана на всякакви офшорни фирми на територията на България. Забрана на парични потоци от и към офшорни сметки. Специално внимание от страна на икономическа полиция за проследяване и санкциониране на преводи от и към офшорни сметки. Целта е премахване на тези улеснения за пране на пари и премахване на очевидно противоречие с Конституцията за неравнопоставеност с местните юридически лица.

4.2 Регулиране на икономическия живот, така че да се елиминира безкрайната верига в собствеността на фирмите и да е ясно зад коя фирма кое физическо лице стои, да се сложи край на подставените и малоимотни лица - собственици на фирми.

4.3 Поставяне на държавата и гражданина в равноправно положение, и постигане на прозрачно харчене на обществени средства. Щом държавата до пет минути узнава какъв банков превод е направен и какъв приход има на касовите апарати, по същия начин държавата да публикува всички свои разходи с всички фактури и реквизити по тях от най-високо до най-ниско ниво, включително фактурите за всички разходи на всички изпълнители и подизпълнители на обществени поръчки до последната химикалка, бордюр или каквото там е купувано. Всичко да се публикува в интернет с подходяща търсеща програма плюс сканираните оригинали. Да няма търговски тайни и други ограничения на публикуваните данни, когато се харчат обществени средства, освен за целите на националната сигурност, ако става дума за секретна техника.

4.4 Аналогично партиите да публикуват подробно всичките си разходи с всички съответни документи включително описане например къде и колко билборда има с техни реклами. Сметната палата да прави всичките си проверки не само по декларации, а с проверка на всички документи, с насрещни проверки и всички мерки за установяване на съответствие с фактическото положение. На проверка от сметната палата да подлежат и синдикатите.

4.5 Да се забрани на общините и държавата да си продават имотите, защото в общия случай това са сделки под корупционен натиск и освен това са имоти отнети преди това от частни собственици без обезщетение, и когато отпадне нуждата от един такъв имот нека държавата го върне на собственика или да го запази за бъдещо друго обществено приложение.

4.6 Забрана на дефицитите в бюджета - стига толкова трупане на дългове за бъдещите поколения.

4.7 Нова регулация на стоковите борси, която да елиминира спекулантите от този сектор, а да остави достъп само за производители и преработватели.

4.8 Отмяна на всякакви субсидии и ако е необходима защита на някакви производства - въвеждане на вносни мита.

Автор: Владимир Николов (19.11.2020 06:03)

Реален рестарт - част1

Започвайки с констатацията, че всички тези стратегии и планове са само вятър от устата на политици без собствени идеи и мисли, предлагам следните практически мерки за развитие на държавата в посока на сплотено, просветено и проспериращо общество:

1. По изчистване на натрупаните грешки от прехода

1.1. Оставка на кабинета Борисов, парламента и главния прокурор Гешев.

1.2. Честни избори

1.3. Лустрация на служителите в ДС, РУМНО и ръководните длъжности в БКП, всичко това от режим деклариран от народното събрание като тоталитарен - целта е да се реши проблема с престъпното минало и да започнем начисто.

1.4. Изчистване на политическите квоти в конституционния съд и ВСС, за да спре обслужването от тяхна страна на управляващите.

2. По укрепване на гражданското общество

2.1 Изчистване на образователната система от всички глупости в нея, облекчаване на материала и въвеждане от първи клас на два допълнителни предмета: Вероучение и Отечествознание във вида им до 1941 година.

2.2 Увеличаване двойно на заплатите на учителите. Включване на родителите в управлението на училищата, в допълнително материариално подпомагане на добрите учители, в подбора на учители, които обичат децата и имат призвание да възпитават и обучават - целта е след 20 години да имаме поколение възпитано в ценности, съзнаващо правата и отговорностите на гражданина пред обществото, и с необходимите знания да поеме управлението на държавата от ръцете на сегашните аморални, неграмотни и неадекватни политици.

2.3. Преразглеждане и изясняване на обществения договор между държавата и гражданите. Преразглеждане на баланса между ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ и ОТГОВОРНОСТИ, както по отношение на управляващите, така и по отношение на

управляваните. Премахване всички привилегии на отделни прослойки от обществото.

2.4 Тълкувателно решение от КС на чл.1 ал.2 и ал.3 - как се упражнява непосредствено властта на суверена и по какви въпроси трябва да бъде питан народа и кои решения може да взема самопроизволно изпълнителната власт избрана с гласовете на примерно по-малко от 17% от правоимащите.

2.5. Преразглеждане на всички закони и подзаконовни нормативи за съответствие с Конституцията и Хартата за правата на човека. Конституционния съд да оцени действията на правителството на ГЕРБ по смяна на националната валута за съответствие с Конституцията.

2.6 Въвеждане на частна конституционна жалба, която да обхваща ВСИЧКИ възможни въпроси, както и да се премахне ограничението за сезиране на КС от страна на националния омбудсман и Адвокатския съвет.

2.7 Изчистване на избирателните списъци и други промени в изборния кодекс с цел пресичане на измамите при гласуване.

Автор: Николай Едрев (16.11.2020 12:44)

Програма за енергийна ефективност

Въпреки високопарните слова като енергийна ефективност, става дума за саниране на сгради (полагане на ЕПС + смяна на дограми), както в досегашната НПЕЕМЖС, която е доказала по безпорен начин липсата на енергийна ефективност, за сметка на корупционната ефективност. Докато общините се рапорещдат с целево отпуснатите средства, от името и за сметка на гражданите, ще продължават бруталните кражби, ниското качество, безбожно високите цени, неспазване на сроковете по договорите от страна на изпълнителите на ОП (наши). Контролът от страна на Общините, МРРБ и други контролни органи, ще бъде абсолютно липсващ и ще се прикрива/подкрепя изцяло отклоняването на целево отпуснати средства, в полза на изпълнителите на ОП, които са избрани от съответната община, не съвсем безвъзмездно, а още по-малко открито и прозрачно.

Като допълнение към повишаване на енергийната ефективност на жилищния сграден фонд се придвижда и енергийно обновяване на държавни и общински сгради, където кражбите ще бъдат още по-безобразни, а контрола по изразходването на средствата ще бъде нулев. По същата логика може да решите да обновите къщата на ЦК на БКП или централата на ГЕРБ и как това ще допринесе за икономическото развитие, не става ясно.

Няма ясни правила за целесъобразно изразходване на огромен ресурс 2,417.5 млрд. лева и какви ще бъдат положителните ефекти за домакинствата и икономиката като цяло (не само на хартия). Прозират намерения за продължаване на кражбите по НПЕЕМЖС.

В заключение, ще Ви дам един "добър" пример от НПЕЕМЖС, който дава отговор на въпросите за положителните ефекти на програмта като цяло:

<https://www.facebook.com/nedrev/posts/3797706343573120>

С уважение,

Николай Едрев - "безплатно" саниран.

Автор: Milen Nedyalkov (13.11.2020 15:25)

предложения и възможности

1. Планиране , проектиране и изграждане в реални срокове на язовири за напояване и питейни нужди. Всяка област да бъде обхваната по възможност поне с 1 нов язовир съотнесено към население и нужди. При невъзможност или оптимизиране да се обмисли и диверсифициране / обезпечаване с вода от повече от 1 източник , повече от 1 дублиращ, възможност за поемане на излишните обеми в разширители или разливници/. Да бъде обсъдено публично и ясно за населението и ползвателите финансиране, изпълнение , технология, възможности и рискове. Темата е финансово натоварваща ,но предвид климатичната картина, амортизираната и зле поддържана система е крайно необходимо предприемането на мерки и реални действия преди да бъдат наложени такива от безизходицата на трагедия или обществено напрежение познато в не една община в днешно време. Това е инвестиция и стратегия за бъдещите поколения с неизмерими и несравними параметри.

2. Предприемане на организирани мероприятия по целево залесяване допълнително извън съществуващите нормативно възможности и задължения. Предимство за медоносни видове съобразено с локацията и възможностите. Създаване на обществен интерес и мотивиране за участие в масови прояви и регулярни залесявания. Планиране на места локации, видове дървета и храсти, мероприятия и засегнати групи. Активиране на образователните институции и обществените лица с темата. Създаване на насаждения за предпазване от снегонавявания около новоизградените пътни участъци заложено при проектирането им .

3. Екосистемни услуги . Разработване на стратегия и реални действия и изпълнение на заложеното за постигане на поставените цели. Разглеждане на еко системната услуга опрашване от пчелите.

4. Строг / реален/ контрол на вноса, продажбата, разпространението и употребата на пестициди вредни за насекоми и околната среда. Предложение за задължаване на ползвателите да инсталират, наемат или да бъдат системно засичани с контролни уреди и измерване на позициониране , време, метеорология и др при провеждане на работата им за избягване на злоупотреби и неспазване на законодателството опазващо околната среда и животните. Справка проблемите с пчелите.

5. Подпомагане със субсидиране на внедряване и разработване на високи технологии в земеделието и животновъдството. Търсене на реални резултати от

такива възможности и иновации и надграждане с възможност за масово ползване и повишаване продуктивността и конкурентоспособността.

6. Подпомагане за закупуване на автомобили, електромобили и транспортни средства от служители и студенти с защитени от държавата специалности от професии и приоритетни професии -учители , медици, военни, МВР и др.

7. Създаване на фонд със запаси с образци на семена, генетичен материал и др за нуждите на науката и бързо възстановяване при нужда след тежки катаклизми и бедствия.

8. Прокламиране на доброволните отряди за реакция при бедствия и аварии, обезпечаване с материална база, системни обучения и тренинги за готовност, обмяна на опит и знания с държави и институции с възможност за взаимодействие и съвместна работа.

9. Индустрия 4.0 – реално и практическо демонстриране на ползите и нарастващата нужда от усвояване на знания и умения . Разработване на сензори за мониторинг при моделиране и визуализация на проекти , при оценка на риска, симулации и оценка на възможностите, пример системи за напояване, гори и почви. Обработване на масиви с данни и вземане на решение в бърз порядък. Обмяна на информация и облачни технологии. Приоритетно сигурност и защита на изградените системи и надеждност с обезпечаване с кадри за тяхното поддържане и развиване в дългосрочен план .

Успех

Автор: Nadezhda Angelova (13.11.2020 13:22)

Становище на БНААП - 3 от 3

Планът съдържа идеята за създаване на фонд за декарбонизация, като инструмент за устойчиво финансиране на широка група бенефициенти. Отново схематично е очертан обхватът на тези бенефициенти - крайни потребители на енергия. Нашата позиция е, че ако се създаде подобен фонд, задължително да се обмисли обвързването му с политиката за преодоляване на енергийната бедност. Този фонд следва да е един от инструментите за приоритетно осигуряване на безвъзмездна финансова помощ или за облекчени безлихвени или нисколихвени заеми за енергийна бедни домакинства при извършване на енергоефективни мероприятия. При условията на либерализация на енергийния пазар е крайно наложително да се създаде цялостна и комплексна политика за справяне с енергийната бедност и Планът следва да очертае и гарантира финансово обезпечаване на процеса на краткосрочно, средносрочно и дългосрочно решаване на този значим социален проблем.

Автор: Бистра Николова (13.11.2020 13:18)

План за възстановяване и устойчивост на Република България - октомври 2020 г. // ИНОВАТИВНА БЪЛГАРИЯ

2. Въпрос: Предвижда ли се разширяване на броя на българските издания с икономическа тематика, които да са включени в списъка с научни издания, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science, който се поддържа от МОН чрез НАЦИД?

Състоянието в момента: В списъка на съвременните български научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, който се поддържа от МОН, няма включени достатъчно издания в сферата на *Социалните, стопанските и правни науки*.

Конкретно, с икономическа тематика (област 3.8. Икономика) към момента са единствено две списания:

- **ИКОНОМИКА и управление на селското стопанство** = Agricultural Economics and Management / Селскостопанска академия. – София, 1988-
- **ИКОНОМИЧЕСКИ изследвания**. – София: Икономически институт на БАН, 1984-

Това значително ограничава възможностите за публикуване на резултатите от работата на българските учени-икономисти.

Автор: Бистра Николова (13.11.2020 13:14)

План за възстановяване и устойчивост на Република България - октомври 2020 г. // ИНОВАТИВНА БЪЛГАРИЯ

1. Въпрос: Ще се предвидят ли възможности за финансиране на индивидуални научни изследвания (публикации) на преподавателите във висшите училища в България?

Състоянието в момента: Финансирането на научните изследвания (публикации) е само, когато те са част от научен проект, реализиран от университет/институция.

Не се осигурява финансиране/възстановяване на разходите на автора за публикацията му, ако тя не е част от научен проект на университет/институция, дори когато публикацията е в научно списание с висок импакт фактор (IF), индексирано в световноизвестните бази данни с научна информация, като Scopus и Web of Science.

При тези условия, какви възможности съществуват за преподавател в държавно висше училище, който е получил покана от редактора на престижно научно списание за участие с публикация в извънреден брой в кратък срок?

Такива списания се индексират в световноизвестни бази данни и са с висок IF, но таксите за публикуване в тях са непосилни за българските учени без финансова подкрепа, например:

Списание „Устойчиво развитие“ (ISSN 2071-1050, IF 2.576) издава специален брой, озаглавен „Културна динамика и иновационно представяне“. Такси за обработка на статиите в него - 1800 швейцарски франка. – *The Journal Sustainability* (ISSN 2071-1050,

IF 2.576) is currently running a Special Issue entitled "Cultural Dynamic and Innovation Performance". Article Processing Charges of CHF 1800 (Swiss Francs).

Когато крайният срок за публикуване е кратък, тогава не е възможно да се кандидатства за участие в научен проект, организиран от университет/институция, защото трябва да се реагира бързо.

Този въпрос е принципен и касае възможностите за съвременното включване на български учени в чуждестранни научни издания, както и възможностите за ефективно развитие на българската наука и излизането ѝ на желаното Европейско ниво.

Затова ще бъде много полезно да се намери ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ДИРЕКТНО ФИНАНСИРАНЕ на такива научни разработки (публикации), когато те не са част от научен проект на университет/институция, за да стане по-интензивна научната работа на българските учени.

Автор: Nadezhda Angelova (13.11.2020 13:12)

Становище на БНААП - 2 от 3

Съгласно Препоръката на ЕК относно енерг. бедност национ.планове за възстановяване и устойчивост следва да се разглеждат като инструменти за постигане целите за енергийна ефективност и да са насочени към защита на домакинствата в енергийна бедност. Препоръката на ЕК за саниране препоръчва правителствата да насочат публичните средства към сградния фонд с най-лоши характеристики и към потребителите, засегнати от енергийна бедност. Нищо подобно не се открива в представения за обсъждане План . Нещо повече, в схематично представената Програма за енергийна ефективност, която е основен инструмент в Плана, няма нито дума за преодоляване на енергийната бедност, а също и няма очертани критерии за изразходване на публичните средства - нашата позиция е, че само санирането на жилища на енергийно бедни семейства следва да се финансира на 100% с публични средства. Този инструмент следва да е част от комплексната политика за преодоляване на енергийната бедност.

Автор: Nadezhda Angelova (13.11.2020 12:52)

Становище на БНААП - 1 от 3

Българска национална асоциация Активни потребители приветства усилията за представяне и широко обсъждане на Плана за възстановяване и устойчивост. Удовлетворени сме, че във фокуса на плана е т.н. втори стълб, наречен Зелена България, за чията реализация е заделен значителен ресурс от 37% от общите ресурси на Плана. Приемаме, че основна цел на втория стълб следва да е изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ефективност на сградите и специално на жилищните сгради. Едновременно с това считаме, че авторите на плана не са отчетели важни европейски актове и препоръки в тази сфера и специално - относно явлението енергийна бедност". Това според нас е сериозен пропуск в съдържателната част на плана. Не са отчетени както Препоръката на ЕК относно

санирането на сгради от 2019 г., така и Препоръката на ЕК относно енергийната бедност от октомври 2020 г.

Автор: nikolai ikonov (12.11.2020 20:16)

малки населени места

За да се запазят малките населени места, дребният бизнес, трябва да има такава подкрепа, така че да се усети във всеки човек. След пандемията, хората ще бъдат в криза и ниска покупателна способност, което довежда до много проблеми свързани със събиране на данъци, и изхранване, настъпва и бум на търсенето на стоки от първа необходимост, поради страх от ниски доходи, може да се въведът мерки в земеделието, да се дават ваучери за земеделска продукция(лук , селе, картофи и т.н.т) които са произведени от дребни земеделски стопани (например до 50 дка стопанство), тези ваучери да бъдат осребрявани от разплащателна агенция на зем стопани, ефекта ще е много добър, ще излязат на светло обороти, на дребни земеделски стопани, ще изкара на светло продукцията от местните фермерски пазари, ще породи по добра събираемост на данъци, другият ефект, ще е, че част от стоките от първа необходимост ще бъдат осигурени, като спестените средства от семействата, ще бъдат насочени към други сектори, които по - принцип излизат по - трудно от кризи, или спестените средства може да си инвестират в образованието, страхът от бедност и глад в родителите, отнема от бюджета на подрастващите

Автор: Иван Витанов (09.11.2020 14:36)

част селско стопанство

По отношение на селското стопанство - за пореден път се говори само и единствено за земеделски стопани, а те сами по себе си не създават и не могат да създадат висока добавена стойност, ако не работят в тясна връзка с преработвателите. За съжаление има цели сектори, които са изключени от този план, така, както бяха изключени и от програмите по предходните два периода. Става дума за първичната преработка на селскостопански продукти - мелничарство, фуражна индустрия, маслобойни. Благодарение на това изключване и явното непознаване на секторите, както и тяхната важна роля, в крайна сметка ние изнасяме суровини, а не продукти, с висока добавена стойност, разбира се с леки изключения. Предлагам частта за селскостопанство коренно да се промени и да се включат и секторите, които сега са изключени. Ние изнасяме пшеница, а не брашно, изнасяме царевица, а не продукти, за които е основа, изнасяме слънчоглед, а не олио, изнасяме фуражни зърна, с които се хранят животни, чиято продукция внасяме. Всеки един от тия сектори има специфични нужди, а финансирането за тях е оставено изцяло на смаите тях, без подпомагане, освен в случаите, в които се подпомагат земеделски производители, което води до раздробяване на секторите и постепенното им унищожаване.

Автор: Красимир Костов (07.11.2020 21:22)

Коментар към "Преработка" на потребителя "bozho".

Изразът "в съответствие с шаблона на Европейската комисия" ми прилича на "В съответствие с решенията на 39 конгрес на КПСС".

Пожелавам Ви успех!

Автор: Божидар Божанов (07.11.2020 16:15)

Преработка

Нужно е планът да се преработи, за да се приведе в съответствие с шаблона на Европейската комисия, който изисква цели, индикатори, срокове и доста повече детайли.

Конкретни предложения:

- за електронна идентификация парите трябва да отидат за интегриране на услуги с националната схема, а не за финансирането ѝ, което вече е осигурено и предвидено от бюджета.
- електронно здравеопазване да стане много повече от едно споменаване в списък с други "хубаво неща".
- да се обособи основна цел "Дигитализация на публичния сектор". В момента мерките изглеждат висящи във въздуха и не се вписват на мястото, където са
- да се заложи мигриране на голям брой регистри от тетрадки, ексели и остарели системи към новата система за "Регистър като услуга", за изграждането на която има финансиране по ОПДУ. Това ще гарантира осезаем скок в нивото на дигитализация на публичния сектор.
- да се заложи сериозно обучение на публичния сектор в умения за дигитална трансформация - не просто да могат да работят с офис пакет, а да си представят процесите и ежедневната работа чрез дигитални инструменти.

Автор: Красимир Костов (07.11.2020 14:27)

До модераторите на форума

Мили колеги,

Настоятелно Ви моля, да създадете възможност авторите на коментарите във форума да имат достъп до коригиране на написаното. Както за правописни грешки, така е по същество!

Желая Ви успех!

Автор: Красимир Костов (07.11.2020 14:01)

След 2 часа четене предлагам:

За разлика от първата страница, в следващите 58 има не само политическа (популистка), но и икономическа мисъл. „Планът за ...“ очевидно е подобен на „Плана Маршал“ и се гради върху идеите на Джон Мейнард Кейнс. Замисълът е добър и почти навременен. **Поздравления!**

Предложения:

1. Туризмът, културата и ресторантьорството са силно (основно) пострадали от Ковид-19. В „Плана за ...“ – нищо за тях. Предлагам в първите няколко години пряко да се **субсидират с поне 75М**, за да се запази заетост (тук е безсмислено да се очаква повишаване на производителността).
2. С този „План за ...“ продължаваме да даваме за БДЖ, но пропускаме отрасли с висока добавена стойност, например авиацията. Някои държави (Германия, Франция, Великобритания и др.) вече субсидираха (с милиардни грантове) своята авиация. Ние направихме точно обратното: взехме от авиацията (Летище София) и дадохме на железниците. Инвестирайте в отрасли и/или дейности с висока добавена стойност (авиация, електромобили, електроника, химия, лекарства и други). Важно е: не само да се създава благоприятна среда за инвестиции, но и **непосредствено да се инвестира**.
3. Давайте и/или инвестирайте на/в **професии, които имат висока производителност на труда**, която е пряко свързана с висока добавена стойност (например: програмисти, моряци, пилоти, инженери, медици, учени, учители, агрономи, химици, биолози, технолози, техници, механици и т.н.), а не за професии, които участват в разпределянето на ресурси (чиновници, икономисти, юристи, политици, бюрократи, наблюдатели, статисти, членове на НПО, журналисти и т.н.).
4. **Създавайте повече производствени структури** (атомни електроцентрали, заводи, фабрики, цехове, язовири, оптични мрежи, електропроводи, водопроводи, пътища, мостове и др.) и по-малко чиновнически места („Държавна агенция за научни изследвания и иновации“, „Центрове за личностно развитие“, чиновници в/за така наречените „Индустриални паркове“ и други спъващи реалния бизнес бюрократични звена).

Създавайте и публикувайте **свързани в реално време бази данни** (които в бъдеще ще прераснат в бази от знания), а не манипулирани и цензурирани извадки. Списъкът с показатели по България 2030 г. за е достъпен в реално време, включително и как средствата от „План за ...“ са оказали влияние в промяната на показателите. Всеки един лев от „План за ...“ да е включен в тези бази данни (от къде е дошъл, къде е отишъл, какво е постигнал) и всеки български гражданин да има достъп до тях.

Автор: Красимир Костов (07.11.2020 11:47)

Потрес още в началото на плана.

Започнах внимателно да чета Плана за ...

Още на първата страница изпаднах в потрес.

Председателят на Европейската комисия е "Тотално Полтизирана" и "Икономически Сляпа".

Тя твърди, че: "Европейският зелен пакт и цифровизацията ще стимулират заетостта и растежа".

Две напълно изключващи се дейности!

Зао цифровизацията е логично да стимулира заетост и растеж, но **Европейският зелен пакт** е стимул не за разтеж, а за забавяне на икономиката (заетостта). (За справка: Василий Леонтиев - носител на нобелова награда за **Икономика**).

Продължавам с 2-ра страница.

Автор: Александър Трифонов (06.11.2020 07:58)

Този план е проповед за наивници

Вижте <http://epicenter.bg/article/Inzh-Trifonov--Planat-za-vazstanovyavane-i-ustoychivost-na-Republika-Balgariya---propoved-za-naivnitsi-/231267/11/0>

Автор: Маргаритка Астарджиева (04.11.2020 17:33)

От отдел ВОМР, дирекция РСР, МЗХГ

На стр. 37 до 41 в частта Местно развитие няма информация за подхода Водено от общностите местно развитие, който се прилага вече втори програмен период и овластява местните общности да участват в развитието на своите територии. В тази част са споменати само интегрираните териториални инвестиции. Считаме, че в същата част следва да се добави текста, който описва ВОМР, а именно:

Воденото от общностите местно развитие (ВОМР) се извършва чрез интегрирани и многосекторни стратегии за местно развитие, основани на характеристиките на конкретната територия и разработени въз основа на местните потребности и потенциал. Териториалният обхват на тази област на въздействие включва всички селски райони и други територии на страната, които ще бъдат включени в нормативния акт за прилагането на ВОМР. Ще бъдат подкрепяни мерки, свързани с насърчаване на социалното приобщаване, съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното наследство, насърчаване на въвеждането на иновации в практиката, устойчива и качествена заетост и мобилност на работната сила, повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, подобряване на качеството на образование и повишаване квалификацията на населението.

към цитирания по-горе текст може да се добави и следния:

"През програмния период 2021 - 2027 г. ще продължи многофондовото прилагане на подхода BOMP, като ще бъде увеличено териториалното покритие на неговото прилагане и ще бъде оптимизирана схемата на неговото прилагане в полза на местните общности".

Автор: Vladimir Blagoev (04.11.2020 16:53)

План за възстановяване!?

Отедлих над 1 час... супер загубено време!!!!

77-80% са за строителство, в т.ч. материалите са над 70% от внос!!!!!!!!!!!! n.b. в това чило 34М за психиатрична клиника.....

5-6% са за компютри и софт => над 95% е от внос!!!!!!!!!!!!

13-14% са за апаратура и съоръжения => над 95% от внос!!!!!!!!!!!!

т.е. над 70% от общата сума на плана ...ще е остане зад граница, както и добавена й стойност (освен марджиновата печалба на вендора вносител) защото е от внос!!!!!!!!!!!!

Това ако е план..... а да за разбиване, трошене, погром...кражба е определено!!!

Този план не е за развитие, обратно... !

Ефикасност и полза до ... 2-3%!!!

Създателят & Ко му трябва да си избират прокурор и адвокат! Цацаратурата и каскетатурата ..не са вечни!

Автор: Станимир Златков (31.10.2020 06:49)

Предложение цифровизация на публичните институции.

Във връзка с модернизацията и цифровизацията на публичните институции правя следните предложения:

1. Създаване на единна електронна система за всички търгове за публична продажба. Системата да облекчи участието в търговете и да гарантира прозрачността.
2. Създаване на електронна система и закупуване на електронни устройства, които да подпомагат държавните служители при извършването на контролна дейност и административно - наказателна дейност. Системата може да разполага с готови форми за различните видове нарушения , които следва да бъдат санкционирани и държавният служител да въвежда само данните на нарушителя. (По подобие на системата в КАТ)
3. Създаване на електронна система, която да регистрира подадените от гражданите сигнали, жалби, оплаквания и предложения до институциите и контролните органи. Да позволява тяхното проследяване и да показва развитието по тях. Такава система може да се използва и за отчетност и оценяване на работата на държавните служители. Системата да разпределя на случаен принцип към кой държавен орган и кой служител да бъде насочен подаден сигнал към контролните органи. Тъй като при контролните органи има застъпване на правомощията и отговорностите , ако сигналите за нарушения бъдат разпределяни на случаен принцип може да се избегнат зависимости и липса на санкция по конкретни сигнали.

Успех.

Автор: Райчин Рачев (30.10.2020 14:47)

Следва да се откажем от стратегията на Йесмен и Йесуимин

Икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от спецоперация Коронавирус ще са значително по-лесни , ако не следваме Плана за репресии и саморазрушение.

Ако не сте забравили националния план за справяне при епидемии от 2006 ще установите , че днес дори не сме в състояние на епидемия.

Ако се проверят наличните резултати на патологоанатомите става видно , че няма починали ОТ коронавирус.

Опитът на Швеция и Беларусия в контраст с паниката в останалите европейски страни е също силно доказателство за изкуствения характер на кризата с ковид.

Трябва решително да престанем да робуваме на наложени схеми за реакция и пропагандни внушения.

И колкото по-малко си навредим чрез този враждебен ни План толкова по-лесно ще ни е да се възстановим от неизбежни поражения дори и заради прекъснати икономически, транспортни и други връзки с външния свят. Старни партньор по ЕС и НАТО дори си отнемаха лечебни средства и други ресурси в създадената паника при

първия режим на домашен арест и lockdown.

Не бива да допускаме увреждане на здравето на децата и старците под флага на псевдозагриженост за тяхното здраве.

Следвайки тази стратегическа посока на минимално навлизане в тресавището на спецоперация Коронавирус, стълб на стратегията LockStep ще имаме възможност не само за бързи възстановяване , но дори и за компенсиране на огромното изоставане следствие на разрухата и деградацията - същност на неОлибералния преход към Небитието

История

Начало на обществената консултация - 30.10.2020

Приключване на консултацията - 29.11.2020

Справка за получените предложения

Справка или съобщение.